

Noortekeskuste standard

Noortekeskuse¹ teenuse standard määratleb alused teenuse arendamiseks, toetamiseks ja koostööks. Standard sätestab:

- Noortekeskuse teenusega seotud mõisted;
- Noortekeskuse teenuse osutamise põhimõtted ja miinimumnõuded;
- Noortekeskuse teenust osutavate noorsootöötajate töö kvaliteeti ja turvalisust tagavad töötingimused.

Standardi eesmärk on tagada noortekeskustele ja -tubadele ühtlane kvaliteet ning anda juhised, mis aitavad hinnata ja korraldada asutuse tööd. Tegemist on miinimumnõuetega, igal noortekeskuse pidajal on võimalus kehtestada kõrgemad nõuded, lähtudes piirkonna noorte vanusest, turvalisusest, huvidest ja vajadustest.

Standard kehtib:

- Noortekeskustele ja noortetubadele;
- Ühiskasutuses olevatele ruumidele, kus pakutakse noortekeskuse või avatud noorsootöö teenust (nt kogukonna- ja rahvamajad).

Standardi järgimine aitab luua kvaliteetset, jätkusuutlikku ja ligipääsetavat noorsootöö keskkonda, mis toetab noorte arengut ning pakub neile turvalist ja mitmekesist tegevusruumi. Standardist lähtumine tagab, et kõik noortekeskused ja noortetoad pakuvad ühtse kvaliteediga teenust. Selle rakendamine aitab kujundada kaasaegset, turvalist ja noortele suunatud avatud noorsootööd Eestis.

Noortekeskuse teenuse standard on loodud tuginedes valdkondlikule seadusandlusele, noortevaldkonna arengukavale, "[Eesti noortekeskuste ülevaade 2023](#)" aruandele ning Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse pea 25 aastasele valdkondlikule kogemusele. Noortekeskuste standard asendab varasemat alates 2020. aastast kehtinud [noortekeskuste miinimumstandardi](#).

Noortekeskuse standard kehtib ja on vastu võetud Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse liikmete poolt 29.10.2025 üldkoosoleku otsusega nr 2/2025.

¹ **Noortekeskuse teenuse standardi** raames tähistab mõiste "noortekeskus" kõiki noortekeskusi ja noortemajasid ehk hooneid, kus on rohkem kui üks ruum noortekeskuse teenuse elluviimiseks. Sellest väiksemad ja vähemate võimalustega kohad on noortetoad.

Noortekeskuse ja noortetoa teenuse tingimused

1. Noortekeskuse teenuseid osutatakse erinevates füüsilistes (sh vabas õhus) ja virtuaalsetes keskkondades ehk ruumides, kus on teadlikult kujundatud noori mitmekülgselt toetav ja arendav keskkond.
2. Noortekeskuse teenust pakutakse noortele ruumis, mis on turvaline, ligipääsetav² ja kättesaadav³. Noortekeskuse teenus on noortele tasuta.
3. Noortekeskuse teenuse pakkumine toimub selleks eraldi ehitatud või kohandatud ruumides või hoones. Kui noortekeskus või noortetuba asub mõne teise asutusega ühes hoones, on neutraalse sisenemise tagamiseks loodud keskkusesse eraldi sissepääs.
4. Noortekeskuses on turvalisuse kaalutlustel noorsootöö tegevusteks füüsilist ruumi vähemalt 50 m² ja noortetoas vähemalt 20 m², arvestusega noortekeskuses 3 m² ja noortetoas 2 m² ruumis viibiva noore kohta.
5. Noortekeskuses ja noortetoas on avatud ruumi teenuse osutamiseks vajalik avatud ruumi olemasolu, noortekeskuses on oluline ka lisategevuse ruumi(de)⁴ olemasolu.
6. Noortekeskuses ja noortetoas on tagatud WC kasutamise võimalus, aktiivsete tegevuste⁵ ja ööbimisega tegevuste korral ka pesemisvõimalused.
7. Noortekeskuses ja noortetoas on noorsootöötajale tagatud tööala, mis võimaldab turvaliselt hoiustada nii isiklike asju kui ka dokumentatsiooni, sh vajadusel delikaatsete andmetega seotud dokumente.
8. Noortekeskuse ja noortetoa kontakttöö teenuspiirkond on määratletud, pidades silmas otstarbekust.
9. Noortekeskus ja noortetuba lähtub oma töö korraldamisel avatud noorsootöö põhimõtetest ning tagab, et teenuse osutamiseks on olemas mitmekülgsed tegevusvahendid, mille soetamisel ja uuendamisel on arvestatud noorte turvalisuse, vajaduste ja soovidega.
10. Avatud noorsootöö teenus on teenuspiirkonna noortele kättesaadav erinevates noorsootöö keskkondades vähemalt 20 tundi nädalas.

²**Ligipääsetav** - füüsiline ligipääs teenustele (nt asukoht, transpordiühendus, liikumisvabadus hoones, kaldtee olemasolu, valgus, mööbel, suunaviidad, tegevuste sobiv vorm ja füüsiline või virtuaalkeskkond jms).

³**Kättesaadav** - sisuline ligipääs teenustele (nt tegevuste kellaeg, vanuseline jaotus, osalemisel ei ole eeltingimusi (oskused, teadmised, tõekspidamised)).

⁴**Lisategevuste ruumid** on kõik ruumid, mille peamine otstarve ei ole avatud ruumi teenuse osutamine. Näiteks köök, nõustamise ruum, bändiruum, tehnoloogia ruum või spordisaal. Ruumide nimekiri ei ole lõplik.

⁵**Aktiivsed tegevused** on kõik tegevused, mis eeldavad mõõdukat füüsilist koormust.

11. Noortekeskuses on avatud ajal korraga tööl vähemalt kaks inimest, et tagada noorte ja töötajate turvalisus. Kui noortekeskus tegutseb rohkem kui ühel korrusel, on oluline tagada vähemalt üks töötaja iga korruse kohta.
12. Turvalise keskkonna tagamiseks on noortekeskuses ja noortetoas toimuvate tegevuste korral piirarv ühe noorsootöötaja kohta 16 noort ja väljaspool noortekeskust või noortetuba toimuvate tegevuste korral piirarv ühe noorsootöötaja kohta 10 noort.
13. Riskikäitumisega või toevajadusega noorte osalemisel on piirarv 10 noort noorsootöötaja kohta, v.a kui toevajadusega noorel on kaasas tugiisik.
14. Kui noortekeskus osutab täiendavalt erinevaid noorsootöö teenuseid⁶, lähtutakse valdkondlikest regulatsioonidest, sh
 - a. valitegevuses, mis on seotud mobiilse noorsootööga, osutab noortele teenust alati vähemalt kaks noorsootöötajat korraga, eelistatult erinevate sugude esindajad.
 - b. malevates, laagrites ja muudes ööbimisega tegevustes tagatakse vajalik töötajate arv osalevate noorte arvu kohta.

Noorsootöötaja töö kvaliteeti tagavad töötingimused

1. Noorsootöötaja omab noorsootöötaja kutset ja noorsootöö või sidusvaldkonna kõrgharidust. Kui tööle asudes ei ole noorsootöötajal kumbagi, omandatakse vähemalt üks neist pooleteise aasta jooksul tööle asumisest alates.
2. Noorsootöötaja tööülesannetes on sätestatud, et noorsootöötaja lähtub alati oma töös [noorsootöö seaduses](#) toodud noorsootöö korraldamise põhimõtetest ning [noorsootöötaja kutse-eetikast](#). Mõlema järgmise eest vastutab nii noorsootöötaja kui ka tema tööandja.
3. Noorsootöötajal on avatud noorsootöö teenuse osutamiseks vajalikud kompetentsid ning puudub lastega töötamise piirang.
4. Noorsootöötaja osaleb tööandja toel⁷ noorsootöölalastel koolitustel, infotundides või muus enesetäiendamises vähemalt 16 akadeemilist tundi aastas või 32 akadeemilist tundi kahe aasta jooksul. Enesetäiendavates tegevustes osalemine on osa noorsootöötaja tööajast.

⁶ Erinevad noorsootöö teenused on näiteks malevad, laagrid, huvitegevus ning noorteprojektid. Nimekiri ei ole lõplik.

⁷ Tööandja toel ehk tööandja võimaldab noorsootöötajal osaleda erialastel enesetäienduse koolitustel, programmides või muudes tegevustes, mis toetavad noorsootöötaja erialaseid pädevusi. Tööandja tagab seadusega sätestatud juhtudel lähetuse ning lähetusrahad, võimalusel ka tööandjapoolse transpordi või tagab transpordikulude hüvitamise.

5. Noorsootöötaja tööaeg sisaldab lisaks kontakttööle noortega tema tööd toetavaid tegevusi⁸ vähemalt 10 tundi nädalas või osalise tööaja korral vähemalt 25% tööajast nädalas.
6. Noorsootöötajale on tagatud minimaalselt 42 puhkepäeva aastas.
7. Noorsootöötajale on tagatud töö tegemiseks vajalikud vahendid, sh digivahendid töö korraldamiseks.

Noortekeskuse ja noortetoa teenuse kvaliteet, seire ja kuvand

1. Noortekeskuse ja noortetoa jätkusuutlik tegevus põhineb kohalikul valdkondlikul arengudokumendil, mille loomisprotsessi on olnud kaasatud noored ja kogukonnas noortega töötavad teised asutused ning mille loomisel on arvestatud nii piirkondlikku kui ka Eesti noortevaldkonna arengukavaga.
2. Noortekeskuse ja noortetoa tegevuse aluseks on vähemalt kuue (6) kuu, kuid mitte üle 18 kuu pikkune tegevuste kava, mis lähtub kehtivast arengudokumendist.
3. Noortekeskuses ja noortetoas toimub ja töödokumentides kajastub regulaarne võrgustikutöö ja/või koostöö noortevaldkonna sidusorganisatsioonide ja spetsialistidega.
4. Noortekeskus ja noortetuba on esindatud kohaliku või piirkondliku noorsootöö korraldamise ning selle kvaliteedi ja arendamise protsessides.
5. Noortekeskuse ja noortetoa külastatavuse ja tegevuste kohta kogutakse Logiraamatus⁹ regulaarselt tõenduspõhist statistikat. Logiraamatus kogutud andmete analüüsi tulemusi kasutatakse noortekeskuse teenuse parendamiseks.
6. Lisaks igapäevaselt noorte arvamuste ja ettepanekute kuulamisele viib noortekeskus ja noortetuba vähemalt kord aastas läbi anonüümse tagasiside- ja rahuloluküsitluse noorte seas, mille tulemused on avalikult kättesaadavad ja kajastuvad töödokumentides.
7. Noortekeskus ja noortetuba kommunikeerib oma töö sisu ja tulemusi nii noortele, valdkonna teistele asutustele, kogukonnale (laiemale avalikkusele) kui ka kohalikule omavalitsusele.

⁸ **Toetavad tegevused** on näiteks ettevalmistavad tegevused, noorsootöö- ja sidusvaldkonna koostöötegevused, muutuvate vajadustega ennast kursis hoidmine jms. Nimekiri ei ole lõplik.

⁹ **Logiraamat** on noortekeskuste seiresüsteem, mille abil on võimalik noortekeskustel koguda igapäevast statistikat. Logiraamatu kasutamiseks on ruumis eraldiseisev digivahend.